

OBČINSKA UPRAVA

Glasilo Županske zveze za Slovenijo.

Stev. 2.

— Mesečna priloga „Domoljubu“. —

Leto I.

Organizacija.

Županski tečaji.

Dokaz živega zanimanja za župansko gvezo ni le nad vse častno in številno pristopanje članov, ki jih šteje županska zveza danes že na tisoče, marveč je dokaz zlasti nad vse častna udeležba na županskih shodih (tečajih), ki jih je doslej priredila zveza. Ti županski shodi, ki imajo namen seznanjati ne le župane in občinske svetovalce, ampak tudi vse izvoljene druge člane občinskih odborov z najvažnejšimi določili občinskega reda, ki se nanašajo v prvi vrsti na redno poslovanje v občinskem gospodarstvu, imajo poseben pomen zlasti še v drugem oziru. — Malokdaj dobe izvoljeni zastopniki ljudstva onih avtonomnih korporacij, ki so sploh prva in najboljša opora skupne državne zgradbe, to je občin, — malokdaj — pravimo — dobe ti ljudski zaupniki priliko v večjem številu se shajati tako, kakor se jim nudi prilika ravno na županskih tečajih (shodih).

Tu se lahko medsebojno porazgovore o svojih težnjah, a tu zlasti lahko razmotirajo o marsičem glede skupnih občinskih in drugih javnih interesov. — Menimo, da se ne motimo, če pravimo, da je baš tako prijateljsko a v javnem interesu tako koristno večkratno shajanje tista privlačna sila, ki daje povod za tako številno udeležbo. — Županska zveza pa bo tudi še nadalje storila vse, kar je v njenih močeh, da bodo imeli člani v prvi vrsti — a zato nič manj — cela javnost od njenega plodonosnega delovanja kar največ koristi.

Zato pri tej priliki znova kličemo in vabimo: Kdor še ni, naj takoj postane član naše »Županske zveze za Slovenijo«!

* * *

Naj slede poročila o županskih tečajih, ki jih je priredila doslej naša županska zveza z izredno naklonjenostjo pokrajinske uprave, ki je dala na razpolago predavatelje iz vrst uradništva, in od koje upamo, da ostane v interesu države in državne uprave same naklonjena zvezi tudi še nadalje.

Županski tečaj v Ljubljani.

Lepo uspelemu tečaju v Celju je sledil tak tečaj v Ljubljani dne 18. januarja t. l. Četudi je vsa pota zametel ravno padli sneg, ki je marsikomu iz oddaljenjega kraja onemogočil udeležbo, je bilo na tečaju navzočih nad 80 udeležencev, ki so z očividno pozornostjo sledili poteku razprav.

Otvoril in vodil je shod namesto zadržanega načelnika županske zveze poslanca Stanovnika marljivi načelnik litijske podružnice, župan H. Le b i n g e r, omenja-

joč pomen zveze in pouk, ki ga ta nudi, in povdarjajoč, da je naloga njena, ščititi občine in občanarje, ki so izvolili obč. zastopnike. Zato pa morajo biti in bodo tudi pravični in uslužni vsem strankam, da se bo vsak lahko z zaupanjem obračal nanje.

Nato je sledilo dvoje predavanj od pokrajinske uprave določenih uradnikov: 1. O poslovanju občin, občinskih odborov in županstev s posebnim ozirom na občinsko gospodarstvo, in 2. O domovinskih zadevah in o vsem, kar je z domovinstvom v neposredni tesni zvezi, t. j. predvsem ubožna oskrba.

Predavatelj o občinskem gospodarstvu je povdarjal zlasti, da je avtonomna občina država za-se na svojem ozemlju, ki si sama daje postavne po svojem izvoljenem občinskem odboru.

Posebno živahna debata je nastala, ko je drugi predavatelj končal svoje predavanje o domovinstvu. Stavila so se razna vprašanja, na katera sta odgovarjala oba predavatelja. Zlasti zanimiva so bila vprašanja o domovinskih zadevah: o domovinstvu ciganov, o pristojnosti (državljanstvu) naših Amerikancev, o opcih itd. Razprav radi obširnosti ne moremo navajati.

Bilo je tudi stavljenih več predlogov in resolucij. — Izmed predlogov omenjamo predlog, naj se zahteva od državne uprave, da naj se dá glede podaljševanja policijskih ur. kompetenca občinam oziroma županstvom. Če naj ima občina dolžnost nadzorovanja, naj ima tudi pravico podeljevanja licenc. Saj je župan obenem kakor nekak policijski ravnatelj za svojo občino.

Energično se protestira proti odredbi radi kaznovanja povodom zglasevanja vozil, ki se prepušča davčnim uradom. Če so kazni sploh na mestu, naj jih izvršuje k večjemu pokrajinska uprava, ne pa davčni uradi.

Povdarjalo se je tudi, da bi bilo gotovo umestno, če bi dala železniška uprava povodom županskih tečajev udeležencem polovično vožnjo. Tudi naj bi se taki sestanki (tečaji) prirejali večkrat. Ta predlog je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Resolucije,

sprejete na županskem tečaju v Ljubljani:

I.

Na županskem tečaju v Ljubljani dne 18. januarja 1922 zbrani zastopniki občin ljubljanskega, litijskega in kamniškega okraja zahtevajo od centralne vlade, da nemudoma reši vprašanje glede izpopolnitve občinskih odborov v onih občinah,

1. kjer se volitve doslej iz kakršnegakoli vzroka še niso izvršile ali se z neutemeljenimi pritožbami neutemeljeno zavla-

čujejo, in

2. kjer so se razveljavili mandati izvoljenih odbornikov vsled pripadnosti h komunistični stranki.

Zato odredi, da se te volitve bodisi v celoti, bodisi doplnilne brez odloga izvrše, da ne bo trpelo občinsko gospodarstvo občutne škode.

Pri tej priliki zahtevamo tudi, da se že končno odpravijo gerentstva, ker spričo veljavnega volilnega reda odpade zanje vsaka postavna podlaga.

II.

Ker je dalo vojno ministrstvo glasom javnih poročil pokrajinski upravi baje 200.000 K, da jih ta porazdeli med pasivne občine za izvrševanje poslov vojaškega delokroga, zahtevamo, da se ta vsota brez odlašanja in razmeram primerno razdeli med dotične občine, katerim je namenjena.

III.

Komisijske stroške za vojaške komisije pri popisovanjih itd., naj plačuje vojaški erar, nikakor pa naj se ne zahteva, da plačujejo stroške za nastanitve članov komisij dotične občine.

IV.

Županska zveza za Slovenijo kot čuvarica pravic občin in občanov protestira proti nameri, da bi se nastavili po občinah državni tajniki.

V.

Pozivljemo vlado, da nemudoma pri-skoči v živilih in denarju na pomoč prebivalstvu, ki vsled suše trpi pomanjkanje.

VI.

Zahtevamo, da vojaška uprava dá občinam vojaške tiskovine brezplačno na razpolago oziroma povrne občinam stroške za že nabavljene tiskovine.

VII.

Vojno ministrstvo naj zaukaže podrejenim vojaškim komandam, da naj te nasproti županom pri prevzemanju rekrutov in drugih prilikah, kadar imajo opraviti pri njih, postopajo dostojno.

Županski tečaj v Mariboru.

Dne 22. januarja t. l. je sledil onemu v Ljubljani županski tečaj v Mariboru, ki je po zaslugi nad vse delavne odnotne okrožne organizacije tako glede polnoštevne udeležbe kakor zlasti glede tvarine predavanj nadkrilil vse druge dosedanje prireditve. Otvoril in vodil je tečaj predsednik okrožne županske zveze g. Urbas. Pozdravil je zborovalce župan mesta Maribora.

bora g. Grčar v vznešenih in toplih besedah.

Predaleč bi nas vedlo, če bi hoteli le v kratkih besedah podati snov temeljitih predavanj gg. dr. Leskovarja, Županca, prof. Vesenjaka, (o lovskem zakonu za štajersko — dr. Leskovar; — o napovedih za osebno dohodnino — gg. Župance in prof. Vesenjaka itd.).

Tudi tu se je sprožilo več vprašanj posebno glede domovinstva in državljanstva, na koja so dobili vpraševalci zadovoljiva pojasnila.

Omenili bi le nekega vprašanja glede domovinstva: Če namreč more biti kaznen ovira, po kateri bi se lahko komu odreklo domovinstvo. Nato se je ugotovilo, da kaznen ne more priti v poštev pri desetletnem bivanju, ko gre za priposestevanje domovinske pravice na tej podlagi. Pač pa je kaznen lahko ovira pri državljanstvu.

Se to bodi pripomnjeno iz poteka razprave v domovinstvu, da se po pomoti izdan domovinski list lahko prekliče in izreče za neveljavnega.

Zal da nismo v stanu tudi v kratkih besedah podati izbornega predavanja dr. Leskovarja o lovskem zakonu za bivšo štajersko, kakor tudi ne drugih predavanj, ker je naš namen le v glavnih potezih opisati delovanje županske zveze kot take, v koje okviru se vrše te vrste tečaji, ki bodo dosegali namen kot dobra šola v zadevah javne uprave.

Omenimo le še, da priča mnogoštevilna udeležba — cenili smo precej nad 150 odličnih občinskih mož in zastopnikov, — kako živa zavednost je ravno v štajerskem delu Slovenije glede občinske uprave in kako ogromno je ondi zanimanje za občinsko samoupravno poslovanje. Zborovanje je trajalo cel dan.

Županski tečaj v Metliki.

Ta po številu četrti enodnevni tečaj, ki ga je priredila županska zveza s prijazno naklonjenostjo pokrajinske uprave, ki je tudi topot dala na razpolago dva svoja uradnika kot predavatelja, je bil v Metliki na Svečnico dne 2. t. m. Bil je mnogoštevilno obiskan. Četudi je ravno zapadel nev sneg, je prihitelo od bližnjih pa tudi iz oddaljenejših krajev okrog 150 občinskih zastopnikov vseh strank, ki so pozorno sledili izvajanjem predavateljev o poslovanju občin z ozirom na občinsko gospodarstvo, in pa o vseh zadevah domovinstva v zvezi s ubožno oskrbo.

Predsedoval je tečaju načelnik belokranjske podružnice g. Mihelčič, ki je izrekel zahvalo pokrajinski upravi, ker je poslala svoja uradnika na tečaj.

Tudi vsebine teh predavanj ne moremo navajati. Le toliko naj omenimo iz predavanja o gospodarstvu z občinskim imetjem, da je predavatelj opozarjal na oni poglobljeni del občinskih pravic, ki jih daje občinam občinski red, da smejo namreč svobodno gospodariti z občinskim premoženjem, v čemer ravno obstoji poglobljeni del samoupravne (avtonomne) pravice občin. Te svobode pa se ne sme umeti ali tolmačiti tako, da bi se gospodarilo slabo.

Pri tej priliki je opozarjal predavatelj, da bi moral znati občinski red na pamet

ne le vsak župan, ampak tudi vsak — zlasti novoizvoljeni občinski odbornik, pa tudi vsak občan.

Kaker povsod, tako je bilo tudi tu posebno zanimanje za temeljita izvajanja predavatelja o domovinstvu in s tem v zvezi o ubožni oskrbi.

Na vprašanje glede posredovalnih uradov se je pojasnilo, da je ustanovitev za bivšo Kranjsko obvezna. Kjer županstva morda nimajo več dotičnih deželnih zakonikov, naj naroče v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani knjigo »Občinsko posredništvo«, ki vsebuje vse deželne zakone o občinskih posredovalnih uradih (tudi ostalih slovenskih dežel bivše monarhije). Vsi navzoči so bili s poučnim tečajem vrlo zadovoljni in oba predavatelja sta bila naprošena, da se udeležita tudi tečaja v Črnomlju, ki se priredi v kratkem.

Županski tečaj v Poljčanah in v Križevcih (Prekmurje).

Dne 7. t. m. se je vršil v Poljčanah županski tečaj za konjiški, šmarnski in slovenjebistriški sodni okraj. Kljub skrajno slabemu vremenu se je udeležilo sestanka nad 60 županov in občinskih odbornikov iz zgoraj omenjenih okrajev. Na sestanku, ki ga je vodil načelnik županske zveze g. poslanec Stanovnik, se je predavalo o domovinstvu, osebni dohodnini in o uradovanju županstev. Živahna debata in mnoga vprašanja, ki so bila stavljenja po vsakem predavanju, so pokazala, kako potrebni in obenem podučni so taki sestanki.

Dne 9. t. m. se je vršil tečaj v Križevcih (Sv. Križ) na Murskem polju. Udeležba najlepša. Okrog 100 županov in občinskih odbornikov od blizu in daleč je pazno sledilo predavanjem o štajerskem lovskem zakonu, o domovinstvu ter o najvažnejših uradnih knjigah, ki jih vsak županski urad mora imeti. Tudi na tem sestanku se je po vsakem predavanju razvila živahna debata. Na obeh sestankih so župani tožili, da vlada med ljudstvom silno ogorčenje radi takse na vozila. Sklenilo se je tu kot tam, da se odpošlje na pristojno mesto sledeča resolucija: Župani in občinski odborniki, zbrani na županskem sestanku v Poljčanah dne 7. t. m., odnosno v Križevcih dne 9. t. m. se obračajo do vlade s pozivom, da so kmetijski vozovi na vzmeti opustijo plačevanja takse. Poljedelci in obrtniki na deželi potrebujejo take vozove za svoje gospodarstvo, za zdravnike, živinozdravnike in enake domače in gospodarske potrebe, nikakor pa ne za luksuz ali za obratovanje.

Razburjenje med poljedelci in domačimi obrtniki radi visoke takse za vozove na vzmetih je veliko. Pozivamo vlado, da se ozira na to našo nujno zahtevo. Župani so se na obeh sestankih tudi pritoževali, da jim delajo veliko preglavico pri uradovanju samo v cirilici odnosno v srbo-hrvaškem jeziku pisane tiskovine in spisi, ki jih dobe od vojaških oblastev. Ostra in prevelika stroškov povzročujoča je tudi določba, da mora polovica občinskega odbora spremljati fante k rekrutovanju. Na obeh sestankih se je sklenilo, obrniti se na merodajno mesto s prošnjo, da se zgoraj označene tiskovine in dopisi pošiljajo županstvom v slovenskem jeziku in da strogost

predpisov o rekrutovanju omilijo. Tudi druga za občine važna vprašanja so se obravnavala in sklenili primerni koraki.

Občinsko poslovanje in uradne knjige.

(Konec.)

Nobena občina, ki hoče redno in pravilno poslovati, bi ne smela biti brez občin skematič. Toda žalibog prav malo imamo danes občin, ki bi imele natančno in pravilno urejene matice. Ponekod jih sploh ni, drugod jih sicer imajo, toda sestavljene so tako pomanjkljivo, da so zopet brez pomena. V matici bi morali biti vpisani vsi občani, domačinci kot družniki, v občini kot zunaj nje bivaajoči, z vsemi potrebnimi podatki.

Tako sestavljena matica bi bila, če bi se točno vodila in če bi se vpisale vse spremembe za vsacega župana velike važnosti. Iz nje bi bili razvidni domačinci, t. j. osebe, ki imajo v občini domovinsko pravico, kot tudi občinski družniki, to je tisti, ki imajo sicer v občini kako hišo, zemljišče ali kak obrat itd., pa nimajo v njej domovinske pravice. Iz matice bi dobil župan takoj vse potrebne podatke, ki jih ob vsaki priliki rabi. Pri prošnjah za izdajo domovnic bi mu ne bilo treba podatkov šele iskati, pogledal bi samo v matico in vse potrebno bi imel pri rokah. Tako pa mora župan prav velikokrat nadlegovati župniški urad, da tamkaj zve, kar potrebuje. Nujno potrebno bi tedaj bilo, da se pri vsakem županskem uradu, kjer je še ni, matica takoj napravi, kjer pa je, je ne popolna, pa popravi in izpopolni. Ker bodo županstva v kratkem dobila od vojaških oblasti naročilo, da morajo sestaviti takozvane popisne knjige, bi se dala ta prilika prav lahko porabiti tako, da se te popisne knjige morda spopolnijo tako, da bodo obenem služile tudi kot matice. Najvažnejši izmed vseh občinskih zapiskov in knjig pa je sejni zapisnik. Zato mora biti ta tudi vedno z največjo natančnostjo in točnostjo sestavljen in tudi tako shranjen, da ga je mogoče vedno dobiti. Prav mnogokrat se pripeti, da se sklepi občinskega odbora ali sploh ne zapišejo, ali pa se zapišejo prav površno na list papirja, ki se prav kmalu zgubi.

Zapisnik seje občinskega odbora naj se piše pri seji na kos papirja, po seji pa na čisto prepiše v za to pripravljeno vezano knjigo. Zapisnik piše navadno občinski tajnik, ako tega občina nima in pa v tajnih sejah, pa tisti odbornik, ki ga župan za vsako sejo sproti določi. V zapisnik je navesti predvsem dan seje, navzoče odbornike, od nenavzočih pa tiste, ki so se opravičili; vanj je nadalje vpisati vse predloge, ki so bili stavljeni in sprejete sklepe. Pri sklepih naj se označi tudi razmerje glasov. Zapisnik se mora na prihodnji seji občinskega odbora prečitati in podpisati od predsednika, dveh odbornikov (overovalcev) in zapisničarja. Vsak občan sme zapisnik vpogledati ter zahtevati prepis. — Stroške za prepis mora plačati sam.

Zelo važen za vsako občino je nadalje inventarni zapisnik. V ta zapisnik

je vpisati vse občinsko premočno in nepremično premoženje. Vsako tudi najmanjšo spremembo je v inventarnem zapisniku označiti. Iz tega zapisnika mora biti natančno razvidno, koliko ima občina recimo zemljišč, stavb, različnega orodja, pisarniške opreme itd. Če si občina kaj novega kupi ali na kak drug način pridobi, se mora to takoj v inventarnem zapisniku označiti. Inventarni zapisnik je zelo važen pri predaji, odnosno pri prevzemu županskih poslov. Kar je v inventarnem zapisniku, to sem zel in to tudi oddam, lahko reče župan, prevzel in to tudi oddam, lahko reče župan pri predaji poslov novoizvoljenemu županu, ako ima inventar v redu, drugače pa prav mnogokrat ravno radi inventarja nastanejo prepiri in razni procesi.

Vsak župan mora tudi natančno vedeti koliko in komu so se izdale poselske ali delavske knjižice. Vsako tako knjižico, ki jo je izdal mora vpisati v zapisnik o izdanih poselskih in delavskih knjižicah. V ta zapisnik je vpisati po tekočih številkah ime onega, komur se je izdala ter dan izda.

Poleg tega zapisnika mora župan imeti tudi zapisnik o izdanih domovnicah. Kakor zgoraj se mora tudi vsako izdano domovnico vpisati v ta zapisnik. Točna evidenca o domovnicah je mnogokrat velikega pomena pri domovinskih vprašanjih.

Važen in za vsako občino potreben je kazenski zapisnik, kamor se zabeleže vse od raznih sodišč naznanjene kazni domačincev. Ker izdajo županstva svojim domačinom npravstvena spričevala, mora župan vedno tudi vedeti, kedo je nekaznovan in kedo je že bil kaznovan. V ta zapisnik naj se vpiše ime, datum in številko sodbe ter radi česa in na koliko dni ali mesecev je bil dotičnik kaznovan.

Kakšne vojaške evidenčne zapisnike bodo morale občine z ozirom na nove vojaške zakone napraviti, o tem bodo županstva dobila potrebna navodila od vojaških oblastev.

Občinski posredovalni uradi.

Poziv naše pokrajinske uprave v Ljubljani na vse občine v Sloveniji, da se ustanove vsepovsod posredovalni uradi za poravnave sporov med občani, je našel dober odmev. Kakor se nam poroča, je bilo v mesecih december 1921 in januar 1922 ustanovljenih na bivšem Štajerskem 59 novih občinskih posredovalnih uradov, na bivšem Kranjskem pa dva nova, v petih občinah so pa izvolili nove člane ali zaupnike posredovalnih uradov.

Ker dosedanje odškodnine članom za zamudo časa, za pot in za komisije, ki jih je bil določil bivši deželni odbor Kranjski leta 1912, niso odgovarjale več sedanjim razmeram, je pokrajinska uprava v Ljubljani z odlokom z dne 8. februarja št. 35.514/21 določila nov tarif, veljavni za celo Slovenijo. Po tem tarifu znaša:

1. Odškodnina za zamudo časa za vsakega člana posredovalnega

urada po 5 kron za uro in sicer, ako se poravnave vrše ob delavnikih. Ob nedeljah ne gre zaupnikom nikakaa odškodnina za zamudo časa.

2. Vsakemu zaupniku gre posebej, če biva zunaj kraja (vasi), v kateri je uradni sedež posredovalnega urada, poleg tega še potnina po 4 krone za vsak kilometer in sicer ob nedeljah kakor tudi ob praznikih.

Stroške za zamudo časa in za potnino trpi občinska blagajna ter se mora vsako leto potrebiti znesek v ta namen postaviti v občinski proračun.

3. Za komisijske ogledе združene z obhodi, ob delavnikih kakor tudi ob nedeljah; ki trajajo najmanj 1 uro, se plača vsakemu članu posredovalnega urada pristojbina 10 kron, za ogledе ki trajajo 2 uri pristojbina 15 kron in za ogled nad 2 uri pristojbine 20 kron.

To pristojbino plačajo stranke in če posredovalni urad zahteva, jo morajo založiti v naprej.

Za vzgled naj navedemo to-le: Recimo, da se vrši poravnava na delovni dan od 8. do 12. ure in da je združena s komisijskim obhodom, trajajočim od 10. do 12. ure. Pristojbina za zamudo časa 4 ur po 5 kron zneske 20 kron, pristojbina za 2 urni ogled pa 15 kron. Če stanuje član posredovalnega urada izven vasi, v kateri je sedež urada, recimo 2 kilometra, mu gre poleg tega še potnina 8 kron, torej skupaj 43 kron. Ako bi se poravnava vršila na nedeljo, bi šla članu posredovalnega urada le pristojbina za 2 urni ogled v znesku 15 kron in pa potnina 8 kron, tedaj skupaj 23 kron.

Pri določitvi novega tarifa se je pokrajinska uprava, kakor je videti, predvsem ozirala na to, da se občine preveč ne obremenijo z novimi izdatki za posredovalne urade in je zato pristojbine za zamudo časa za potnino določila zmerno.

Kolkovanje pritožb v rečeh občinskega gospodarstva.

Po dosedanji praksi se razne pritožbe proti občinskim računom, proračunom, proti sklepom občinskih odborov, kakor v raznih drugih primerih v zadevah javne uprave, niso kolkovale oziroma se niso zahtevale kolkovne pristojbine ravno vsled javnega značaja takih vlog.

To stališče pa se je sedaj spremenilo, odkar so veljavni predpisi in določila o državnih trošarin in državnih taksah glasom »Uradnega lista« št. 100 in 104 iz leta 1921. — Če se torej kdorkoli izmed občanov pritoži proti kakemu sklepu občinskega odbora, n. pr. proti kakemu sklenjenemu izdatku iz občinskih sredstev, mora obenem z vlogo (opozoritvijo, pritožbo, ali kakorkoli naj se že imenuje), položiti tudi pristojbino 7 Din (28 kron) in sicer 2 Din za vlogo in 5 Din za rešitev.

Za zahtevo, da je treba plačevati te pristojbine, je merodajna okolnost, da smatra finančna uprava vse take vloge, pritožbe, itd. kot v interesu vsakega posameznika ali pa tudi skupine več prizadetih (občanov), vsled česar je takim vlogam od-

vzet javno-pravni značaj, ki edini more biti utemeljen povod za oprostitev kolkovnih pristojbin, to je državnih taks.

Opozarjamo županstva in občine, naj svoje vloge ali pritožbe vselej kolkujejo, ker bodo ostale sicer nerešene in le polnile predale uradnih registratur.

Prepisi občinskih računov in proračunov.

Pristojbine.

Vprašanje: Ker je vložil pri občini nek nagajiv prošnjo za prepis občinskega proračuna in občinskih računov — prosimo pojasnila:

I. Ali se mora vsaka stran kolkovati, in s kakšnimi kolki?

II. Koliko se sme zaračunati za delo? Koliko za papir?

Odgovor: Da smejo občani zahtevati prepise občinskih računov in proračunov le tekom 14 dnevne dobe, ko so razpoloženi na vpogled, o tem smo že pisali. To omenjamo le zato, da se ne pozabi, ali pa, če bi bil kdo prezrl naš tozadevni članek. (Pripomnimo še, da občinski red za bivšo Štajersko teh določil nima, po katerih bi občani smeli zahtevati prepise.)

Glede kolkovanja pa velja to-le:

I. Po »Začasnem zakonu o državnih trošarin, taksah in pristojbinah« (št. 259, — »Uradni list« št. 100 od 22. avgusta 1921) je treba po členu 10, II. del, B. »Določiti o taksah« — za vsako vlogo ali prošnjo v obče plačati takso 2 Din in za rešitev 5 Din; (glej tar. post. 1 navedenih določil). — Oblika prošnje je postranska stvar. Zadržuje uradni zaznamek, da se je zgledil pri županstvu I. I., ki je prosil za dotični prepis, — z opazko, da se mu je izdala rešitev.

Glede prepisov ali izpisov pa velja določba tarifne postavke 42 navedenih določil, po kateri se pobira taksa od polovične pole:

a) ako izvrši prepis privatna oseba 2 Din;

b) ako izvrši prepis oblastvo 5 Din.

Prečitajte natančno dotična določila v »Uradnem listu« in ravnajte se po njih.

II. Po točki 3 člena 18 »Pravilnika za izvrševanje določil...« navedenega zakona (št. 263, — »Uradni list« št. 104 iz leta 1921) uradne osebe, ki pripravljajo te prepise ali izvadke (izpiske), nimajo pravice do nikakršne odškodnine (za delo). — Obsebi umevno pa ima županstvo pravico, poleg državnih pristojbin zahtevati tudi občinsko takso za vsako, četudi le začelo stran, in pa povračilo resničnih stroškov za papir ali tiskovine.

Končno opozarjamo, da ima županstvo pravico zahtevati, da založi dotični, ki zahteva prepise, v naprej vsoto za vse pristojbine in stroške.

„Popisne knjige“ — in občinske matice.

Vsa županstva so prejela od pokrajinske uprave — oddelka za notranje zadeve — naročilo, da morajo sestaviti in voditi popisne knjige vseh družin v občini. To

popisne knjige so potrebne za vojaško evidenco in so tudi zaukazane v ta namen. Ker pa občine nimajo materijala, to se pravi: vseh potrebnih podatkov za sestavo teh knjig, se je glasom obvestila pokrajinske uprave za Slovenijo, oddelka za notranje zadeve z dne 5. decembra 1921, št. 36.252, naprosilo ministrstvo za socialno politiko, da se vrnejo občinam družinske pole zadnjega ljudskega štetja, da jih uporabijo pri sestavi popisnih knjig. Ministrstvo je to obljubilo, vendar pa še ni naznanilo termina, kdaj se bo moglo to zgoditi. Kakor hitro bodo občinam na razpolago te družinske pole, bo pokrajinska uprava izdala potrebna navodila. Takrat se bo sestavil tudi enoten vzorec za tiskovine, kar se za enkrat še ni zgodilo.

Potrebno se nam je zdelo poročati o tem zato, da opozorimo pri tej priliki na velike važnost popisnih knjig za občine — ne toliko iz vojaških razlogov, za kar so seveda tudi neobhodno potrebne, marveč v prvi vrsti radi občin samih.

Kajti te popisne knjige ne bodo nič drugega nego »občinske matice«, torej knjige, ki bi jih že davnej morala voditi vsa županstva, toda jih — žal — nimajo.

Kolikega pomena so občinske matice glede na domovinski zakon in 10 letno bivanje zunaj občine! In koliko stroškov si lahko prihrani ta ali ona občina, če vestno vodi in izpopolnjuje svojo matico, ter na ta način nikoli ne zamudi roka, ki je dospel za oddajo kakega občana v domovinsko zvezo občine, v kateri biva že 10 let. Marsikateri župan bo vedel povedati, koliko težkih tisočev je morala šteti občina za ubožno preskrbo rodbin le radi tega, ker — občina ni vedela, koliko časa biva jo v drugih občinah.

To bo poslej nemogoče. — O stvari bomo še poročali. Glede ureditve tiskovin pa bo storila potrebne korake tudi županska zveza.

Domovinska zadeva.

Vprašanje županstva občine K.

V našo občino pristojni K. L. stanuje s svojo ženo že nad 15 let v občini M. Tamkaj ima tudi svojo hišico, katero mu je postavil pred nekako 20 leti njegov brat. K. L. je bil svoj čas tesar, pa se je pone srečil in postal za delo nesposoben. Vsled vednega nadlegovanja mu je svoj čas dala naša občina podporo in sicer je dobival pred vojno po 3 krajcarje na dan, po vojni pa dobiva dnevno 1 K. K. L. ima tudi dovolilnico za lajno in se pravzaprav živi s podporami dobrih ljudi.

Ali je smatrati podporo, ki jo mu naša občina daje, kot ubožno podporo in ali je občina M. dolžna sprejeti K. L. v domovinsko zvezo, če za to zaprosi naša občina.

Odgovor:

V zmislu § 2. zakona iz l. 1896., drž. zak. št. 222, občina bivališča izrečnega sprejema v domovinsko zvezo ne sme odreči tistemu državljanu, ki je po dobljeni samopravnosti bival v občini 10 let prostovoljno, nepretrgoma in ni med tem časom užival javne ubožne preskrbe. K. L. sicer prebiva v ob-

čini M. že nad 10 let nepretrgoma in prostovoljno, toda ves ta čas dobiva kot za delo nesposoben ubožec od svoje domovne občine ubožno podporo. Podpora je sicer bila pred vojno malenkostna in tudi po vojni ne večja, toda višina podpore ne pride v poštev. Merodajno je pri tem, če je bila podpora stalna in če je K. L. živel v takih razmerah, da je bil podpore v resnici tudi potreben. Županstvo samo prizna, da je bil K. L. za delo nesposoben. Podpora, ki mu jo daje občina, je smatrati vsled tega kot ubožno podporo v zmislu zakona iz l. 1896. in občina M. ni dolžna sprejeti K. L. v svojo domovinsko zvezo.

Obrtne zadeve.

1. Vprašanje: Ali ugasne gostilniška koncesija sama po sebi, ako je imetnik ne izvršuje 22 mesecev?

Odgovor: Ne; pač pa sme okrajno glavarstvo po § 57 obrtnega reda odvzeti gostilniško koncesijo, ako je imetnik ne izvršuje šest mesecev. Odvzetje je torej prepuščeno popolnoma svobodnemu prevdanku obrtne oblasti.

2. Vprašanje: Kdo ima pravico priziva proti odvzetnemu odloku okrajnega glavarstva?

Odgovor: Samo imetnik koncesije, ki mora navesti tehtne vzroke, radi katerih ni izvrševal koncesije.

3. Vprašanje: Ali more občinski odbor uveljaviti staro gostilniško koncesijo, ki jo je okrajno glavarstvo odvzelo po § 57 obrtnega reda o priliki, ko se poteguje druga oseba za gostilno v istih lokalih, in okrajno glavarstvo vpraša občinski odbor za mnenje glede krajevne potrebe itd. po § 18 obrtnega reda?

Odgovor: Ne. O obrtnih zadevah odloča samo obrtna oblast. Ako je obrtna oblast koncesijo po § 57 odvzela in je njen odlok pravomočen, je gostilniška koncesija ugasnila. Občinskemu odboru manjka sploh vsaka legitimacija (upravičenost) do takega uveljavljanja (glej vprašanje 2.).

4. Vprašanje: Kaj pomeni iz/ava občinskega odbora, podana okrajnemu glavarstvu po § 18 obrtnega reda (o krajevni potrebi, primernosti lokala, zanesljivosti osebe, itd.)?

Odgovor: Samo mnenje, katero vpoštevava obrtna oblast po svobodnem prevdanku. Vendar ima občina pravico priziva na oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani, ako podeli okrajno glavarstvo gostilno, dasi se je občinski odbor izrekel proti podelitvi iz kakršnegakoli vzroka. Kadar ne gre za podelitev popolnoma nove koncesije, temveč za podelitev koncesije v prostorih, kjer se je koncesija doslej že izvrševala, tedaj nima občina niti te prizivne pravice.

Kaznovanje otrok v šoli.

Prejeli smo vprašanje: Ali ima učiteljska oseba pravico kaznovati šolskega učenca (učenko) n. pr. s palico ali sploh telesno? Ali — in do katerega dnevnega časa se sme učenca (ko) zapreti v šoli — n. pr. ali se sme to storiti do 5. ure popoldne? Prosimo točnih navodil z navedbo postavnih določb ali predpisov.

Na to vprašanje odgovarjamo:

V zmislu § 82 dokončnega in uč. reda za obče ljudske šole (ukaz ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905, št. 13.200 (drž. zak. št. 159, min. uk. št. 49, 1905) veljajo za dopustne šolske kazni: ukor po učitelju ali voditelju šole; stanje zunaj klopi; izključitev od zabav ali šolskih izletov; podržanje v šoli s primer-nim opraviлом pod nadzorstvom učiteljevim; poziv pred učiteljsko konferenco ali pred načelnika krajnega šolskega oblastva; zapretilo izključitve in končno izključitev sama. Vse druge kazni, zlasti kaznovanje po telesu, so nedopustne.

Ako se naloži kazni pridržka po šoli ali zapretila izključitve, je o tem obvestiti roditelje ali njih namestnike.

Kakor je znano, je šolska oblast še v zadnjem času kaznovala učitelja, ki je pretepel otroke. — Za pridržek po šoli pa čas ni omejen. — Ampak pridržan (zaprt) otrok v šoli mora biti — kot zgoraj omejeno — pod učiteljevim nadzorstvom.

Dinar ali krona.

Ne vemo sicer, zakaj nekatera županstva tratijo dragoceni čas s tem, da se ukvarjajo s preračunavanjem svojih proračunskih postavk v dinarsko vrednost, ne da bi bila izdana kaka odredba, da naj se to zgodi. — Celu davčni uradi so izvršili svoje davčne predpise v kronski valuti, in v tej valuti so poslali tudi županstvom davčne izkaze, na kojih podlagi so potem občine sklepale o pokritju potrebščin z dokladami na izkazane direktne davke. — Pa vendar so bila županstva, ki so ne glede na davčni predpis v kronah, sestavila proračune v dinarjih in varah. To je bilo docela odveč, ker soloh še ni niti zakona niti odredbe ali naredbe, ki bi uvažali za naše kraje dinarsko valuto (razven za poštni promet), najmanj pa pri občinah.

Zato pojasnujemo na došla nam vprašanja, da je krona za naše kraje še vedno veljavna edinica kot plačilno sredstvo. Ni torej nikake potrebe, da hočejo nekatera županstva celo prehitovati državne urade in uvažati dinarsko zaračunavanje še popred, nego se to odredi zakonitim putem. Neenotnost je moti in dela nepriliko tistim, ki se morajo baviti potem z dvojnimi zaračunavanjem.

**Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franciškansko cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge v tekočem računu po

3%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 100 milijonov kron vlog in nad 1.100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.